kaks.fi
KUNNALLISALAN KEHITTÄMISSÄÄTIÖ

TUTKIMUSOSIO

Etelä-Pohjanmaan maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön kyselytutkimus eteläpohjalaisten mielipiteistä:

Etelä-Pohjanmaan asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien ja viljelijöiden elinoloista

Etelä-Pohjanmaan asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien ja viljelijöiden elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Eteläpohjalaiset suhtautuvat maakuntauudistukseen myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan kuitenkin säilyttää kunnilla.

Eteläpohjalaisista jopa neljä viidestä pitää maakuntavaaleja tärkeinä ja vain reilu puolet eurovaaleja. Neljä viidestä äänestäisi maakuntavaaleissa. Yksi seitsemästä voisi lähteä maakuntavaaliehdokkaaksi pyydettäessä ja joka kolmas muuhun luottamustoimeen maakunnassa. Kolme neljästä kannattaa maakunnallisen aloiteoikeuden käyttöön ottoa.

Eteläpohjalaiset olisivat asettamassa rajoituksia ehdokkaaksi asettautumiselle. Samojen ihmisten ei pitäisi olla ehdolla kaikissa vaaleissa.

Eteläpohjalaiset luottavat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin enemmän kuin väestö keskimäärin maassamme.

Etelä-Pohjanmaalla luotetaan neuvolapalveluissa ja perusterveydenhuollossa julkiseen palveluntarjontaan, erikoislääkäripalveluissa ja fysioterapiassa hieman enemmän yksityiseen.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Etelä-Pohjanmaan osalta.

Maaseudulla asuvien ja viljelijöiden elinolot huolettavat Etelä-Pohjanmaalla

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (62 %) Etelä-Pohjanmaan asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Viiden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat maaseudulla asuvat (68 %), viljelijät (68 %), huonotuloiset (67 %), eläkeläiset/ikääntyneet (58 %) ja työttömät (58 %).

Etelä-Pohjanmaan asukkaiden odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat jonkin verran koko maan väestön keskiarvosta. Etelä-Pohjanmaan asukkaat ovat keskimäärää useammin huolissaan maaseudulla asuvien ja viljelijöiden elinolojen kehityksestä. Keskimäärää useampi uskoo, että kaupungissa asuvien olot parantuvat vastaisuudessa.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Valtaosa (82 %) Etelä-Pohjanmaalla asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Vain reilu kolmannes (37 %) eteläpohjalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Etelä-Pohjanmaalla asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Lähes neljä viidestä (78 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Vajaa kaksi viidesosaa (39 %) ilmoittaa, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Lähes puolet (46 %) olettaa, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Kolmannes (34 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Enemmistö (57 %) epäilee maakuntavaltuuston ajavan suurten kaupunkien asiaa. Kaksi viidestä (41 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Eteläpohjalaiset suhtautuvat maakuntavaaleihin myönteisemmin kuin koko väestö maassa keskimäärin.

Joka toinen haluaa oman maakunnan

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Puolet (49 %) Etelä-Pohjanmaan asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Joka toiselle (50 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Kaksi viidestä (40 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on samansuuruinen joukko (40 %). Kolmannes (34 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Enemmän kuin kaksi viidestä (43 %) on eri mieltä.

Maakuntien toiminnan rahoittamista vastaisuudessa maakuntaverolla kannattaa neljännes (23 %) ja vastustaa puolet (51 %). Etelä-Pohjanmaan asukkaat suhtautuvat maakuntauudistukseen myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

Yli kolmannes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki soteuudistuksen jälkeen kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle. Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka yli kolmannes (37 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Etelä-Pohjanmaan asukkaiden keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka siirtäisivät elinkeinojen kehittämisen maakuntien vastuulle.

Eteläpohjalaiset pitävät maakuntavaaleissa äänestämistä tärkeämpänä kuin suomalaiset keskimäärin

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestäminen kuntavaaleissa (87 % melko tai erittäin tärkeä). Kakkosena tulevat eduskuntavaalit (86 %), sitten maakuntavaalit 81 %) ja hännän huippuna eurovaalit (64 %).

Etelä-Pohjanmaan asukkaiden näkemykset poikkeavat vain hieman koko maan väestöstä. Äänestäminen etenkin maakunta- ja kuntavaaleissa on tärkeämpää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

Reilu kolmasosa on kiinnostunut luottamustehtävistä maakunnassa

Eteläpohjalaisista kaksi viidestä pitää kunnallisessa lautakunnassa (41 %) ja maakunnallisessa toimielimessä (36 %) toimimista periaatteessa houkuttelevana. Maakuntavaltuustoehdokkuus kiinnostaa selvästi pienempää osa väestöstä (15 %).

Etelä-Pohjanmaan asukkaat ovat kiinnostuneempia kunnallisista ja maakunnallisista luottamustehtävistä (lautakunnat) kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Etelä-Pohjanmaalla luotetaan neuvola- ja yleislääkäripalveluissa julkiseen palvelutarjontaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta neljä on sellaisia, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (63 % valitsisi julkisen, 6 % yksityisen), yleislääkäripalvelut (46 % julkinen, 21 % yksityinen) sekä ikääntyneiden

palveluasuminen (35 % valitsisi julkisen, 24 % yksityisen) ja kotihoito (34 % valitsisi julkisen, 22 % yksityisen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (44 % valitsisi yksityisen, 25 % julkisen) ja fysioterapiapalveluissa (40 % valitsisi yksityisen, 28 % julkisen). Hammashoidossa syntyy tasatulos. Julkiseen ja yksityiseen luottavia löytyy käytännössä yhtä paljon.

Etelä-Pohjanmaalla asuvat luottavat neuvolapalveluissa keskimäärää useammin julkiseen palveluntarjontaan ja fysioterapiassa yksityiseen verrattuna maan koko väestöön.

Tutkimuksen toteutus
KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy**.** Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Etelä-Pohjanmaalla 216. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttänyttä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Etelä-Pohjanmaalla suurimmillaan vajaa seitsemän prosenttiyksikköä suuntaansa.

Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttänyttä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

Kuvio 1-13. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: ETELÄ-POHJANMAA (%).

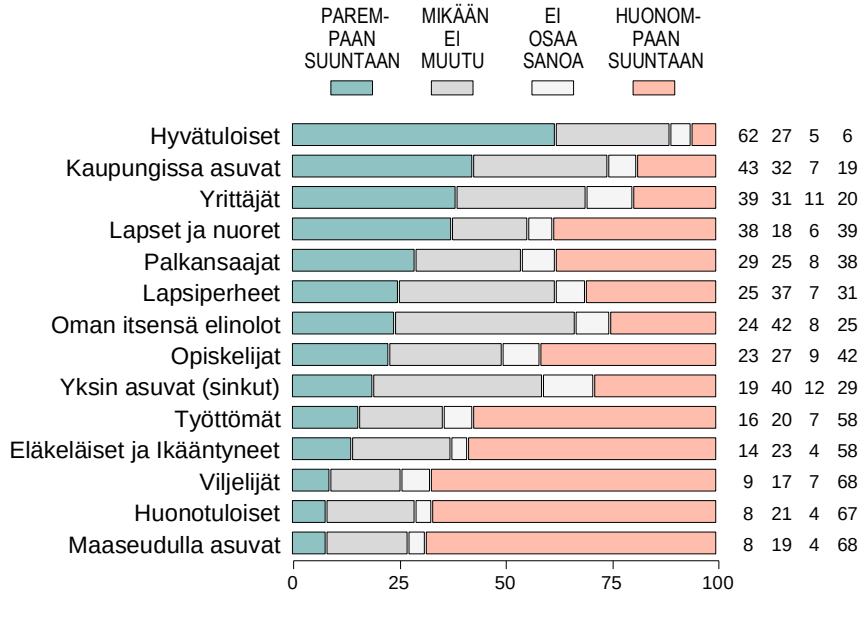

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 1-13v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN MAAKUNNASSA: ETELÄ-POHJANMAA (E-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

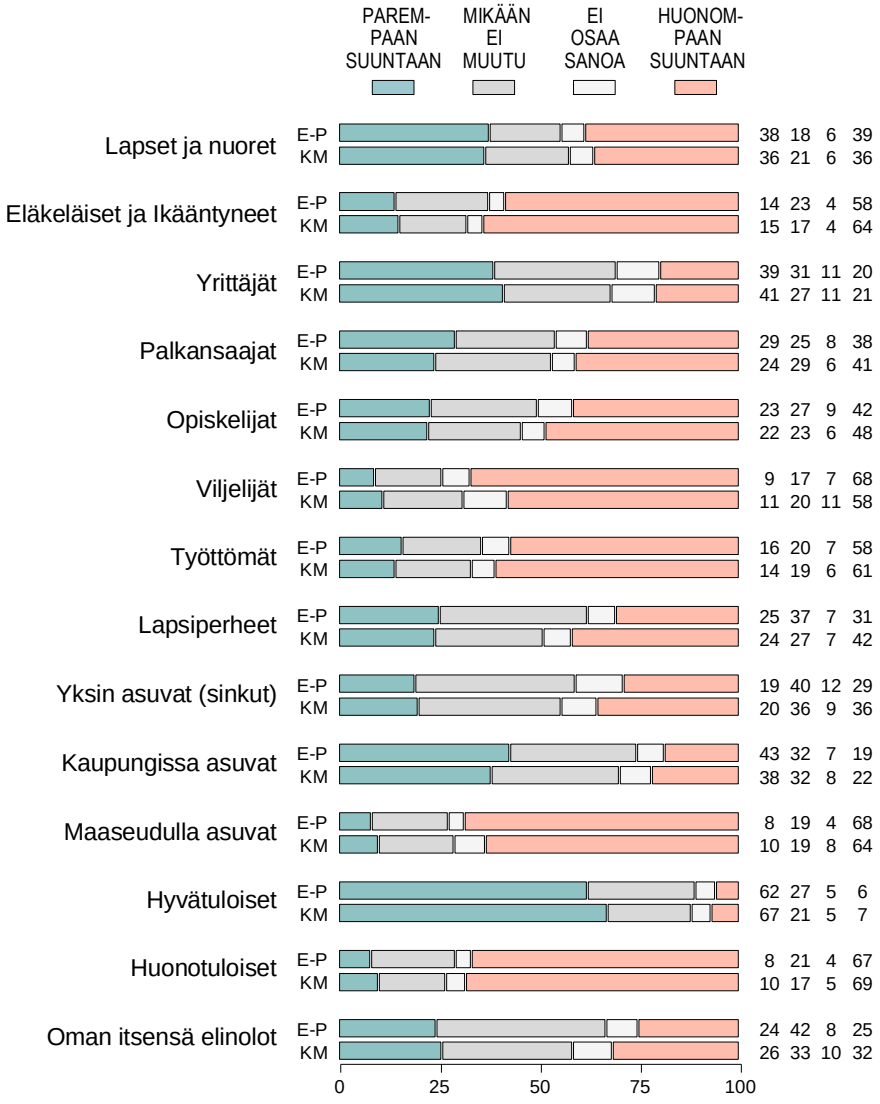

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 2-13. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-POHJANMAA (%).

Kuvio 2-13v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-POHJANMAA (E-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

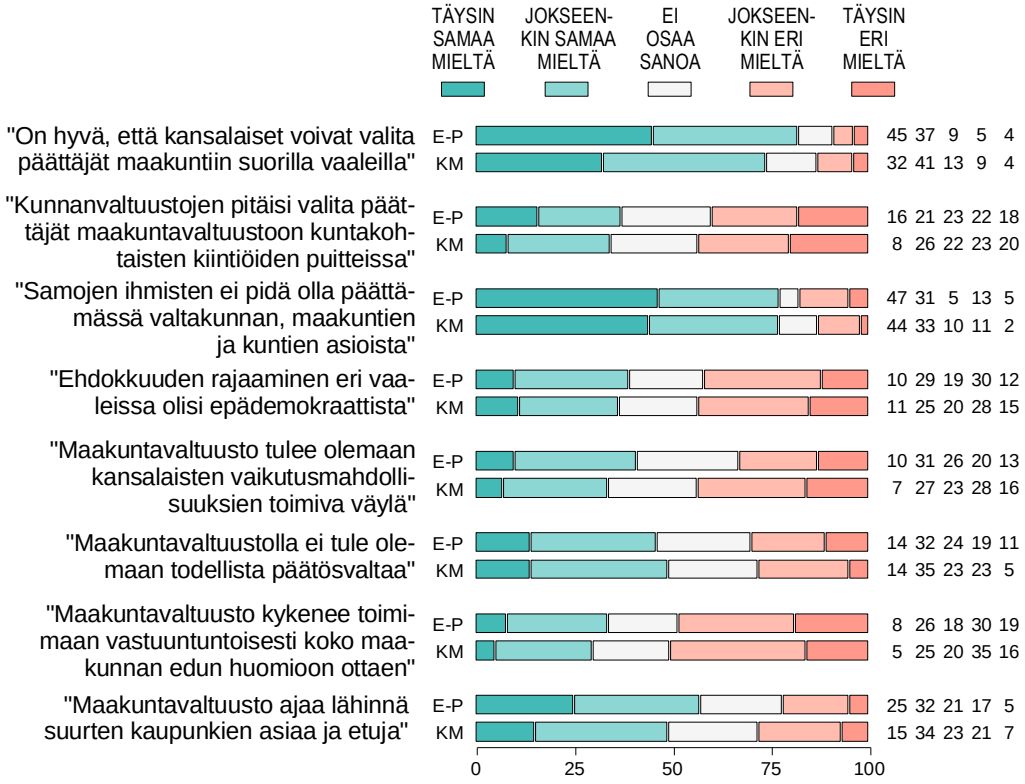

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-13. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-POHJANMAA (%).

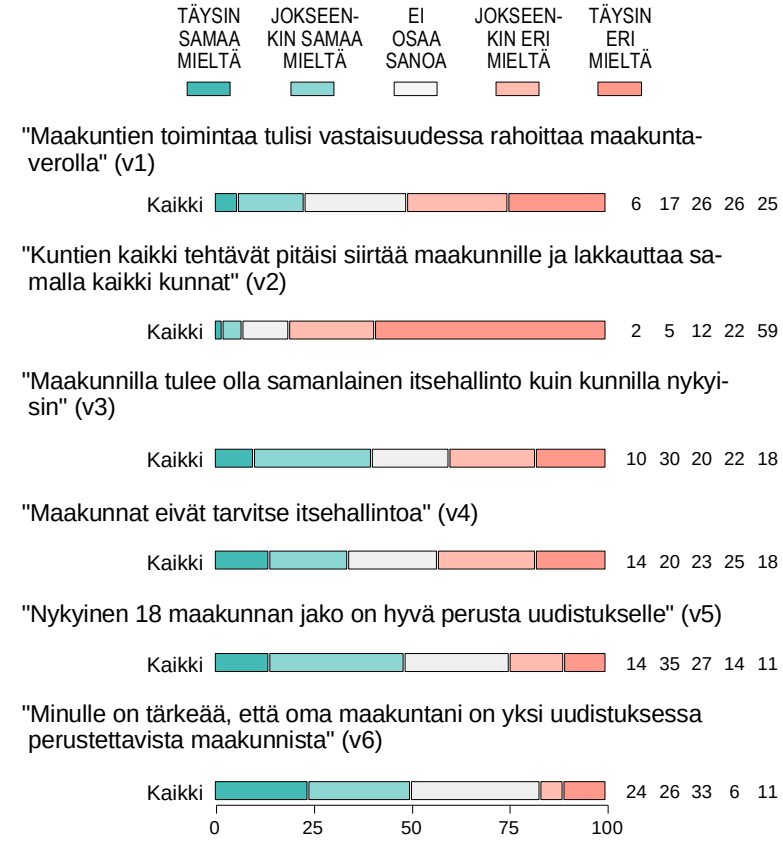

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-13v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-POHJANMAA (E-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

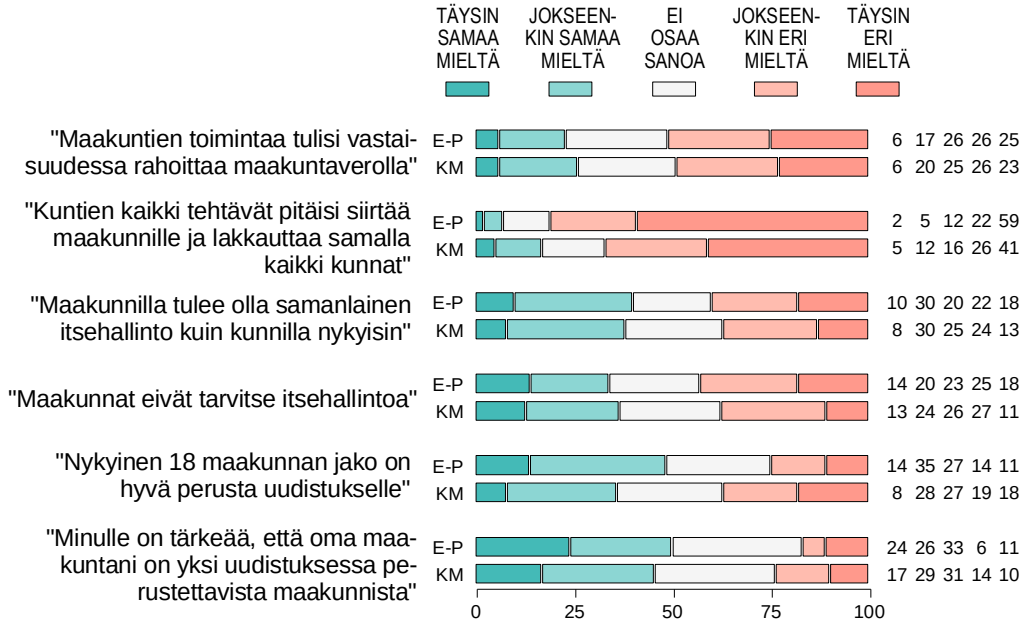

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-13. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: ETELÄ-POHJANMAA (%).

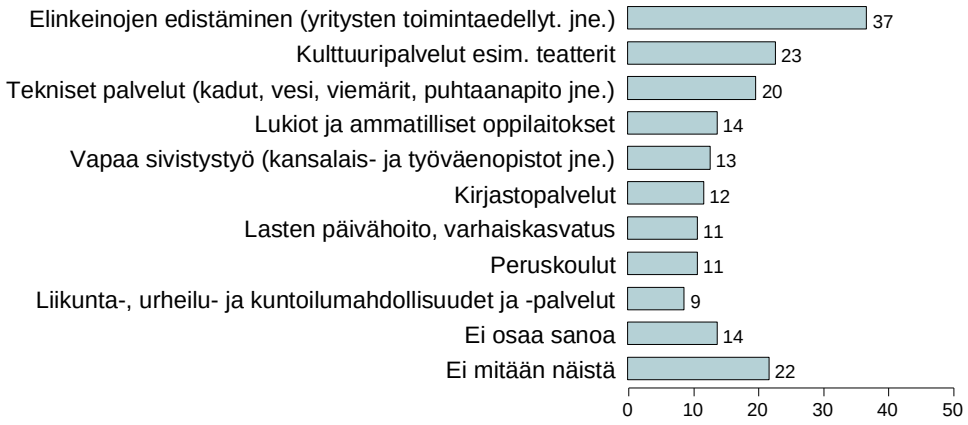

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-13v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: ETELÄ-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

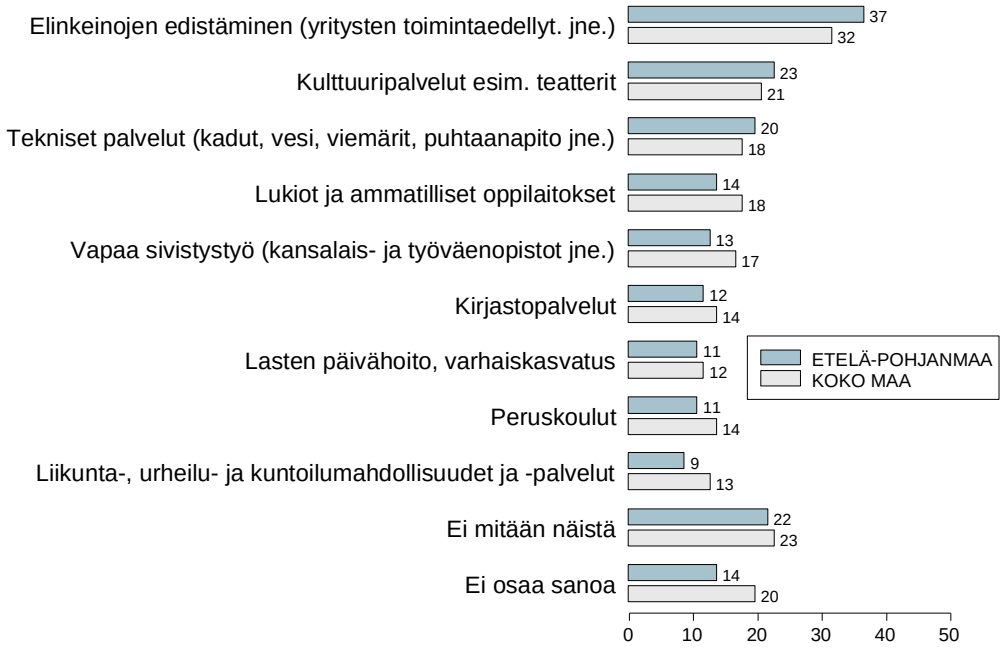

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-13. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: ETELÄ-POHJANMAA (tekstejä osin lyhennetty, %).

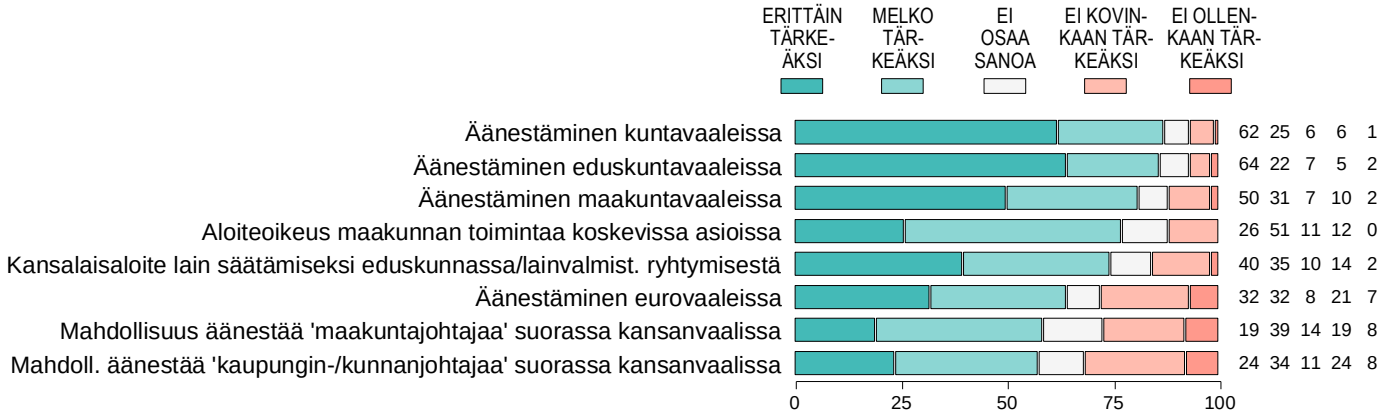

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-13v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: ETELÄ-POHJANMAA (E-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

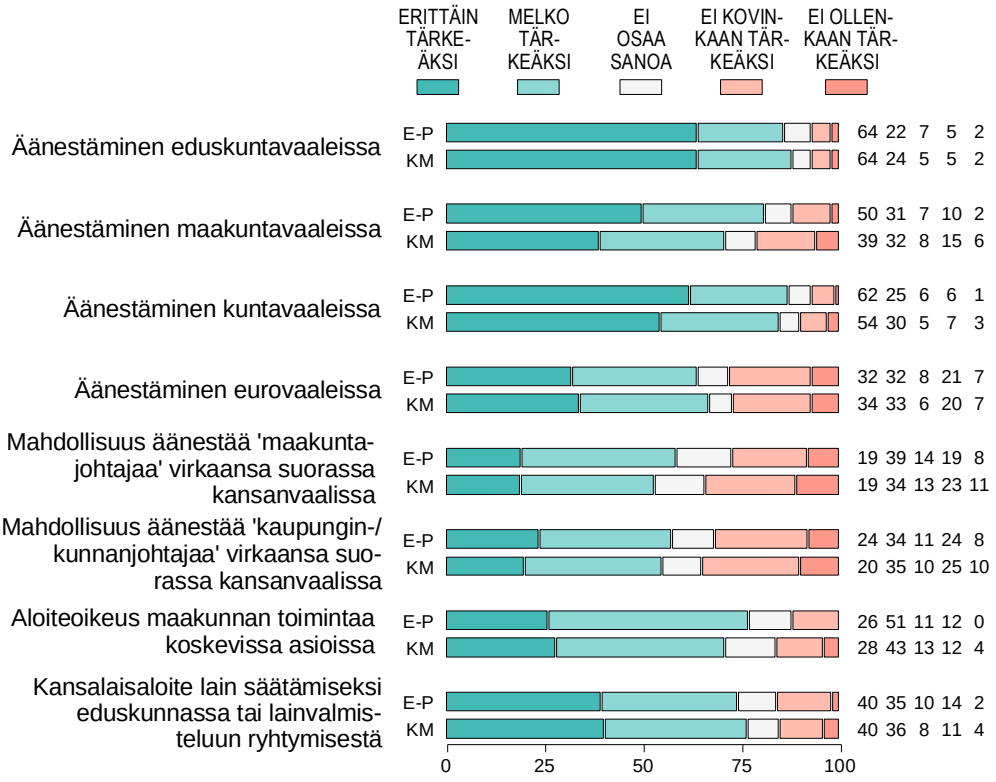

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 6-13. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: ETELÄ-POHJANMAA (%).

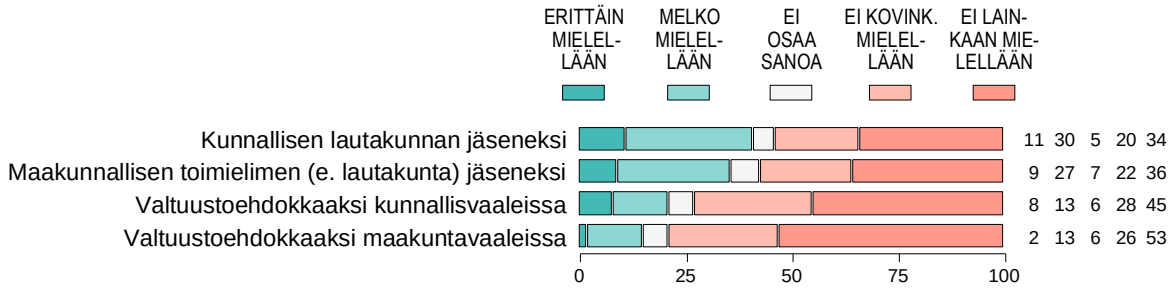

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 6-13v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: ETELÄ-POHJANMAA (E-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

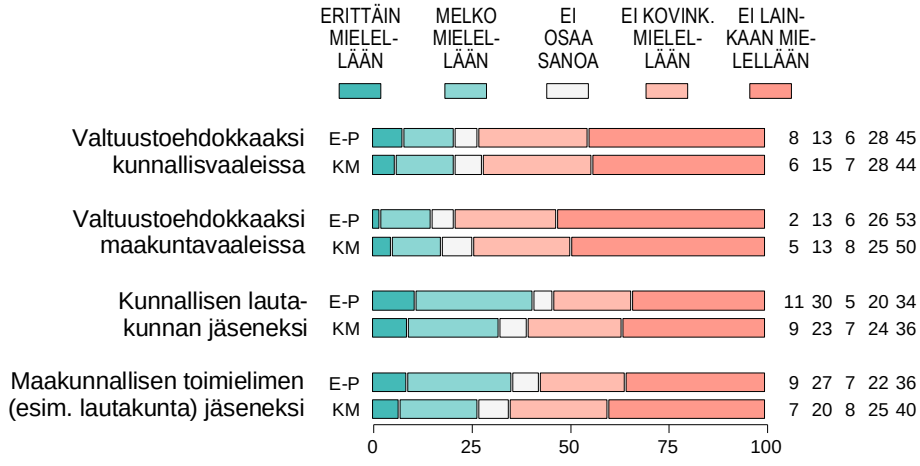

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 7-13. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: ETELÄ-POHJANMAA (%).

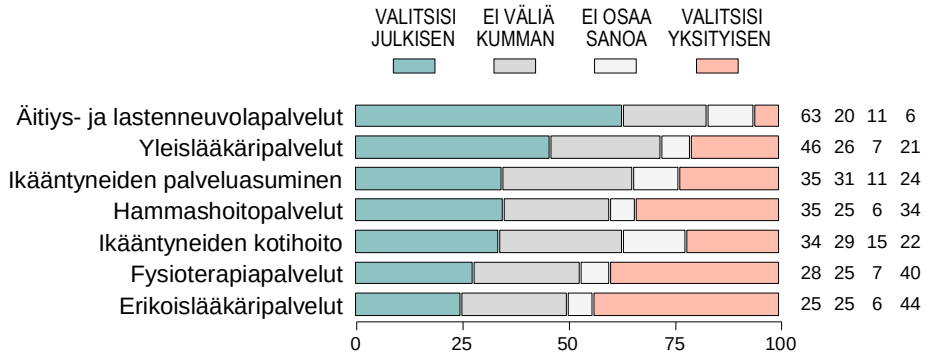

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 7-13v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: ETELÄ-POHJANMAA (E-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

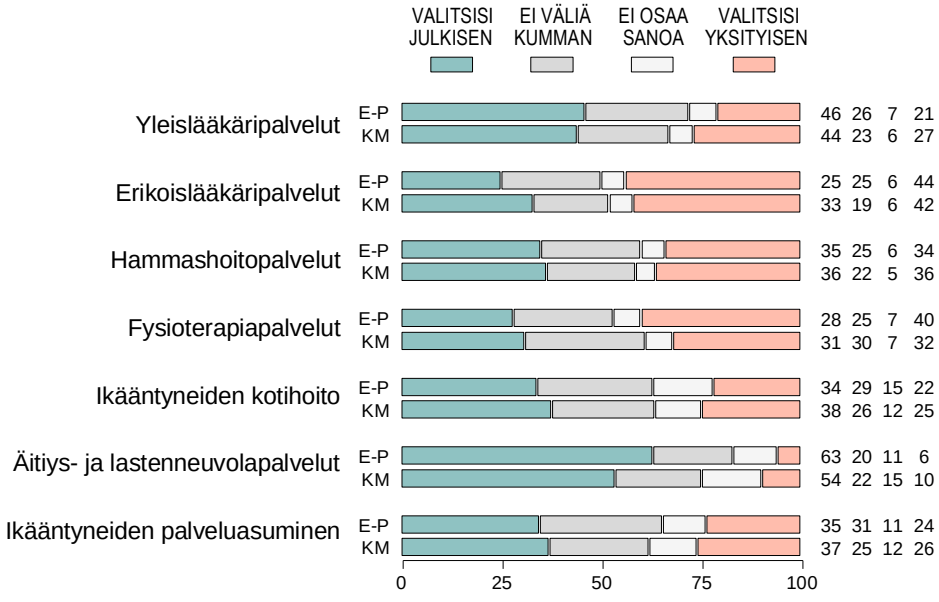

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018